

KIS NAP

A KIS CZICZA. (Lásd a 74. lapon.)

A T I T O K.

— Elbeszélés. —

(IV. Folytatás.)

ILONA azonban nem várta, hogy elhallgattassák, hanem kacagva kiment a szobából s egész estig elő sem jött többé. Senki sem tudta, hová rejtőzött és mit csinál s ez annál inkább meglepő volt, mert máskor a virgonecz, pajkos leányka egy óra alatt tizszer is körülszaladgálta a házat. Emma azonban nem törődött vele. sőt örült, hogy nyugton hagyják olvasni: midőn pedig beesteledt s a hold halvány fénye elárasztotta a kertet, Emma az ablakba könyökölt és elgondolkodva bámult ki.

Egyszerre azonban összerezent és rémülten fölsikoltott, — valamit látott a kertben, nem igen messze a bokrok között . . . egy magas, hosszú, fehér alakot, mely csöndesen, zaj nélkül osont erre-arra. . . Roppant magas és vékony volt, ember tehát nem lehetett . . . egyszerre pedig megállt az ablakkal szemben s fél öl hosszú kezével fenyegetőleg intett Emmácska felé. Ezért sikoltott föl oly rémülten.

Feri rögtön beszaladt és kérdé mi a baj?

Emma röstelte megvallani öcsésének, mitől ijedt meg. Hiszen már eddig is annyit boszantják a kísértet-mesékkal, hátha még most megmondaná . . . pedig most igazán látott valamit. . .

Feri azonban nem tágitott, tudni akarta, mitől ijedt meg Emma oly nagyon. Ingerkedve kérdé :

— Megesipett valami darázs? Vagy láttál valamit?

— Igenis, láttam, ha épen tudni akarod, felelé Emma kurtán.

— De mit láttál, hol láttad? Itt a szobában, vagy a kertben? Valami veszedelmes fenevad járkál ott? Beszélj hát! Eddig még egy ártatlan róka sem tévedett soha erre a tájra. Vagy rablók, zsványok törtek be? Az sem? Tehát sem ember, sem állat? Ugyan micsoda hát? Talán bizony megint kísértetet láttál?

— Igen, ha már semmikép nem nyughatol, hát megmondom, igenis azt láttam. Megláthatod magad is, nézz oda!

Valóban, az a csodálatos fehér hosszú alak megint fölmerült a fák között és integetett az ablak felé.

— No, ez már csakugyan furesa. szolt Feri. Mindjárt nyomára járok!

Kisietett a kertbe, de mialatt kijutott, föllármázta az egész házat, hogy »jöjjenek kísértetet fogni,« Emma látott egyet a kertben. Utána mentek mindnyájan, maga Emmácska is, s nemsokára elérkeztek azon helyre, hol az a fehér kísértet-alak mászkált. Most is ott volt s egy fához támaszkodva elrejtőzni iparkodott a közeledők elől. De Feri nagy vitézül reárohant, átkarolta és egy pillanattal később mindketten a földön hemperegtek, — Feri és Ilona, — mert az a rettenetes kísértet nem volt senki más, mint a pajkos Ilona, ki feje fölött hosszú rudat tartva, ezt egy nagy lepedővel takarta s Emma ijesztgetésére ily módon csinált magából kísértetet.

Volt persze nagy kacagás s mindenki boszantotta Emmácskát, hogy ilyen

ártatlan tréfától annyira megrémült. Emma nem tudott egyebet tenni, mint hogy boszusan félrevonult s ezután még kedvetlenebb, még duzzogóbb volt, mint eddig; nem játszott testvéreivel s épen nem úgy élt, mint a korabeli kis leányok, hanem komoran, félrevonulva, úgy hogy lassanként az egész háznépe azt mondogatta róla: »Emma gonosz természetű, rossz gyermek!« Ő maga ezt jól tudta, mert keservesen éreznie kellett, hogy senki sem szereti úgy, mint Ferit és Iónát; de azért nem tett semmit, hogy megnyerje az emberek szeretetét, sőt, tudja isten hogy és miképen, de mindig történetek holmi apró bajai.

Egy este a kertben sétálgatott s a hátsó kerítés kis ajtajánál egy kis leánykát pillantott meg, ki keservesen sir-dogált.

— Mi bajod van, Zsuzsika? kérdé Emma részvéttel.

— Oh, kisasszonyka, olyan szerencsétlen vagyok! felelt a leányka zokogva. Édes anyám betegen fekszik, azt mondja, meg fog halni... és nincs senki, aki segítené rajtunk! Édes apám oda van a városban munkára... nincs egy darab kenyér sem a házunkban. Elindultam, hogy segítséget kérek valahol... de nem merek koldulni!

— No, ne sirj! Elmegyek hozzátok, talán tudok segíteni valamiben.

És Emmácska, meg nem gondolva, hogy már késő este van, Zsuzsikáék pedig messze, a falu tulsó végén laknak, utnak indult s eszébe sem jutott, hogy mamájától engedelmet kérjen. Majdnem egy negyedóra telt bele, míg eljutottak a sze-

gényes házikóba, hol Zsuzsika anyja valóban súlyosan betegen feküdt. Emma oda lépett a beteghez és látta, hogy a szegény asszony forró lázban fekszik; orvosságnak pedig sehol nyoma sem volt.

Emmácska már elég nagy és okos leány volt, hogy belássa, hogy ő maga itt nem tehet semmit, orvost kell hivatni. Igen, de ki menjen most éjjel a városba? A kis Zsuzsika oda nem talál... valamelyik szomszédot kellene megkérni.

— Maradj csak itt anyád mellett, Zsuzsika, mindjárt visszajövök, szölt Emma.

Kiment és kopogott a szomszéd ház ablakán. A gazda nagysokára durván rákiáltott, mit akar? s mikor Emma elmondá, az álmos ember becsapta az ablakot s azt felelte, hogy ő bizony éjnek idején nem megy sehová. Így járt Emma a második és harmadik háznál is; végre akadt egy szekeres gazdára, ki késznek nyilatkozott befogni a kocsiába és kihozni az orvost a városból, — ha megfizetik. Ez persze csak annyit ért, mint a többi, mert Emmácskának nem volt pénze. Boszusan tért vissza a beteghez és törte a fejét, hogy most már mit tegyen? Belátta, hogy egymaga semmit sem tehet, legjobb lesz szüleihez fordulni. Ekkor aztán eszébe jutott az is, hogy otthon alkalmasint ag-gódnak már miatta, keresik és nem tudják, hová tűnt el.

— Legjobb volna hazamennem és mamát értesítenem mindenről... de nem hagyhatom magára a szegény beteget... ez a kis Zsuzsi nem tud semmit...

Végre is legjobbnak találta, hogy a kis Zsuzsit küldje el szüleihez.

Szaladj a kastélyba, Zsuzsika, még bizonyosan fenn vannak. Mondd meg mamának, hogy itt vagyok s kéretem, küldjön ide valakit a cselédek közü', meg egy kis pénzt is, hogy a szekerest elküldhessük orvosért.

Zsuzsika sietve távozott s nem sokára visszatért Emmácska apjával, ki nagyon komoly és szigorú hangon mondá Emmának:

— Tedd föl kalapodat, haza jössz velem rögtön!

— De édes apa... itt nincs senki a beteg mellett, nem lehet magára hagyni ezzel a kis gyermekkel.

— Már gondoskodtam mindenről, felelt az apa.

Csakugyan, egy szomszéd asszony belépett és jelenté,

hogy a szekeres gazda már elment az orvosért s míg ez megjön, ő majd gondját viseli a betegnek. Emma tehát kissé megnyugodva indult haza felé az apával. Utközben azonban az apa igen komolyan megmagyarázta neki, milyen helytelenül cselekedett, hogy hír nélkül távozott éjnek idején a házból s aggodalomba ejté szüleit.

— Megtiltom, hogy többé ilyesmit elkövess, mondá végül.

Emmácska azonban semmiképp sem akarta belátni, hogy helytelenül cselekedett, sőt úgy érezte, hogy ő tulajdonképpen jó tettet vitt végbe; nem gondolta meg, hogy neki első kötelessége az engedelmeség szülei iránt s hogy a jótettet végbevihetette volna a nélkül, hogy szüleit aggodalomba ejtse eltűnése által. Mivel azonban már megszokta azt hinni, hogy őt senkisémm szereti, most is így mormogott magában:

— Ha Feri vagy Ilona tette volna, bizonyosan nem pirongatnák őket; de engemet még akkor is dorgálnak, mikor jól akarok tenni. Mért féltettek, hogy valami bajom lesz? Hiszen nem vagyok már olyan piczi gyermek, hogy ne tudnék magamra vigyázni... már ti-

MACZKÓ KOMA. (Lásd a 79. lapon.)

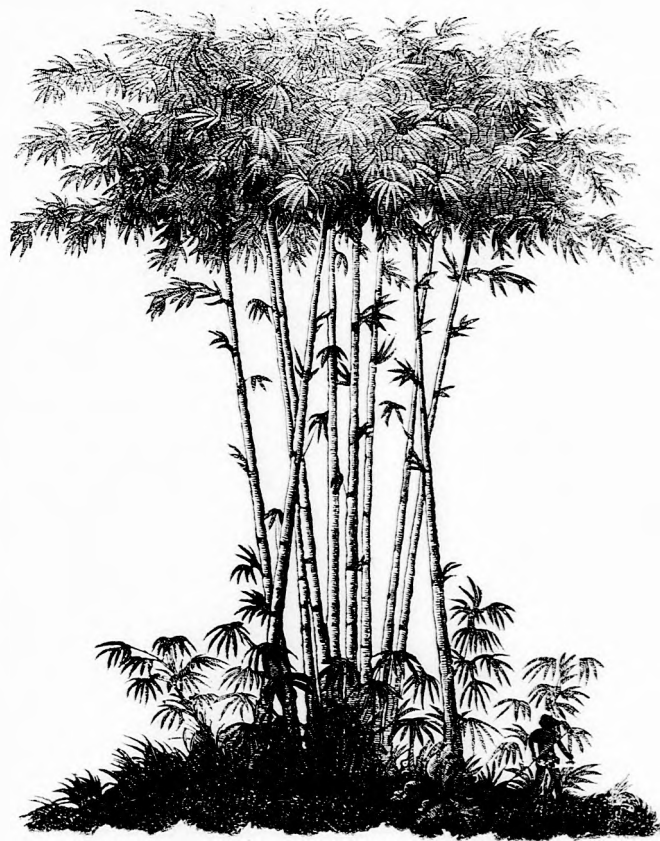
zenkét éves multam... elég nagy vagyok.

Emma nagyon sokat tartott arra, hogy ő már tizenkét esztendő és legidősebb a gyermekek közt. Ha a mama nem volt otthon, ő osztotta ki testvéreinek az ozsonát s Feri és Ilonka mindig meg voltak elégedve, mert a jószívű Emmácska mindig bőven adott mindenkől s ha aztán a mama kérdezte, hova lett a sok gyümölcs és sütemény, mindenki csak Emmácskára hivatkozott, hogy az ő kezében volt min-

den. Így aztán Emma lassacskán olyan hirbe jutott, hogy nagyon szereti a nyalánságot, s ha valami efféle hiányzott, mindjárt őt vették gyanuba.

Egy idő óta pedig igen gyakran történt, hogy a kamarából különféle jó cse-

mege eltűnt. A mamának végre is föltűnt a dolog s nem tudott mit gondolni az egészről; a kamarába nem járt más, mint az öreg szakácsné, meg Emma. Az öreg szakácsné bizony nem nyalánszkodott, Emmáról is tudta a mama, hogy ha épen kell

A BAMBUSZNÁD. (Lásd a 74. lapon.)

neki valami, megmondja, de nem veszi el titokban.

Történt azonban, hogy vendégeket vártak s a mama pompás tortát készített és eltette a kamarába. Másnap, mikor

ismét a kamarába ment — a tortának csak fele volt ott. Ez már mégis sok volt, tovább nem lehetett tűrni ezt a tolvajságot, ki kellett nyomozni, hogy ki lopkodja el a legfinomabb csemegéket. De hiába

kutatták, — az öreg szakácsné bebizonyította, hogy tegnap óta nem is volt a kamrában, így hát nem tudhatni, ki vitte el a torta felét, ha csak — Emma nem. Ez már egészen világos volt s a mama komolyan kérdőre vonta a kis leányt, hogy mért követte el ezt a csunya tettet.

Emmácska szenvedélyesen tagadta és sirva fakadt boszuságában, hogy őt ily tettel tudják gyanusítani. De azért mégis csak azt hitte mindenki, hogy Emma volt a tettes, sem Ferire, sem Ilonára nem gyanakodott senki. Emma boszusan és sértődve vonult szobájába és sokáig duzzogva ült egy sarokban.

— Mért gyanusítanak mindig csak engemet? dörmögé magában. Mért nem gyanusítják Ilonát? Én mondtam, hogy nem tettem, — Ilonától nem is kérdezték! Mért? . . . mert engemet nem szeretnek, Ilona pedig kedvence mindenkinék . . . de mért kedvence? bizonyosan mert szebb mint én . . . ugy van, csak azért.

És Emmácska a tükör elé állva, vizsgálni kezdte, mennyivel szebb Ilona mint ő. Sokáig nézegette magát és végre is kisütötte, hogy Ilona azért szebb, mert haja igen szép göndör fürtökben omlik vállaira. — Az persze nem jutott eszébe az indulatos, makacs kis leánynak, hogy a jó szülők minden gyermeküket egyformán szeretik s keveset néznek arra, melyik szebb közöttük. Emma elhatározta, hogy ha Ilonát azért szereti mindenki jobban, mert szép göndör haja van, ő is iparkodni fog, hogy göndör haja legyen.

— Mondja csak, Lidi, lehet-e a haját mesterségesen göndörre tenni? kérde a szobaleánnytól.

— Hogy ne lehetne! Nagyon könnyü, — csak forró vassal kell fölsütögetni.

— Ez az egész? És nem égeti meg az ember a bőrét?

— Oh dehogy! felelt a szobaleány, ki távolról sem gondolt arra, mit akar a kis leány e kérdésekkel.

Vacsoránál megint szóba került az a szerencsétlen torta s az apa így szólt:

— Ha ki nem deríthetjük, ki volt a bűnös, végre is csak rajtad marad a gyanu, Emma; más nem követhette el.

Emma boszusan és daczosan nézett maga elé s nem szólt semmit.

— Ha mindenáron azt akarják hinni, hogy én tettem, hát csak higyjék! gondolá. — Már mondtam, hogy nem tettem, minek mondjam még többször!

És megmaradt makacs, hideg némaságában, mit aztán a többiek arra magyaráztak, hogy bűnösnek érzi magát.

Másnap korán hajnalban Emma már talpon volt. Még mindenki mélyen aludt a házban, de ő meg akarta kísérteni, hogy haját göndörre tegye. Még este elhozta titkon a csipke-fodorító vasat, mert ezt épen jónak gondolta a hajgöndörítésre; meggyújtotta a lámpát s ennek lángjánál megtüzesítette a vasat. Aztán hozzáfogott a haja göndörítéséhez, felgöngyölte szép hosszú haját a tüzes vasra és erősen összeszorította. A haj sustergett, perczegett s érezni lehetett a perzselés szagát. Ijedten el akarta dobni a vasat, de ez úgy be volt bonyolódva, odasülve a hajhoz, hogy semmikép sem birt szabadulni tőle s még fejét is összesütötte. Kétségbeesetten ugrott föl és segítségül hívta Ilonát.

— Ilona! Kelj föl! Ilona, jöjj hamar!

Ilona ijedten ugrott ki az ágyból s hamarjában alig bírta megerteni, mi baj végre, miután kidörzsölte az álmot a szeméből, látta Emma veszedelmes helyzetét és sietett segítségére: nagy nehezen sikerült is kiboutani az átközben már kissé meghült vasat Emma hajából, éppen mikor a mama is belépett, hogy lássa, mit csinálnak a leányok már oly korán hajnalban. Nem csekély fáradságba került ismét reudbe bozni és simára fésülni Emmácska haját: és mikor ez végre megvolt, a szép hajnak fele összeégetve, kitépve a földön hevert!

Ez volt az eredménye Emmácska kísérletének, hogy magát széppé tegye. Senki sem bírta kitalálni, mért tette a kis leány ezt a furcsa kísérletet, s atyja, mikor hírére hallotta a dolognak, bosszusan mondá:

— Már látom, hogy ez a leány tele van a legfurcsább szeszélyekkel. Gondolkoznom kell, hogy segítsünk a bajon.

Feri és Ilona pedig pompás alkalmat nyertek, hogy bosszanthassák Emmácskát. Feri, midőn megtudta, mi történt, kaczagva mondá:

— Az már igaz, hogy Emma mindig kitalálja, milyen módon juthat legkönnyebben bajba! Oh te szerencsétlen furlyás!

— És még ha láttad volna, Feri, milyen furcsa volt az, mikor a tüzes vassal hajában ide-oda futkosott! szölt Ilona nevetve. Ugy füstölt a feje, mint valami meggyújtott szénaboglya. Mikor fölébredtem, alig tudtam hamarjában megérteni, mi történt velem.

— Ugyan ne ijessegi már annyit, Ilona! kiáltá Emma haragossan.

— Soha se haragudjál olyan nagyon! felelt a pajkos Ilona jókedvűen. Már megesezt a szerencsétlenség, most már legokosabb, ha magad is nevetni rajta. Tudod mit? Legjobb lesz, ha legyuratod a hajadat egészen kurtára, mint a nők viselik, így majd szebben megnád s addig is olyan furcsa lesz a fejed, hahaha!

— Hallgass, te csunya gonosz te-remtés, te! kiáltá Emma indulatosan. Jól tudom, hogy örülsz az én szerencsétlenségemen, örülsz, hogy csak nekem van most már szép hajad! Gyönyörű testvér vagy, mondhatom. Menj, gyűlöllek! Igen, gyűlöllek mindnyájatokat!

És haragtól kipirulva sietett az ajtó felé, de ott éppen szembe találta magát az apával, ki mindent hallott. A jó apa fájdalommal látta, mennyire ragadja a kis leányt indulatossága. Azt tudja mondani, hogy gyűlöli testvérét, gyűlöl mindenkit, tehát még szüleit is!

Az apa komolyan megpirongatá a gyermekeket, hogy ily özivakodásban élnek egymással, aztán be ment a mamához s itt hosszan tanakodtak. Végre így szólt az apa:

— Magam is azt hiszem, az lesz legjobb. Itthon nem boldogulunk Emmával, csodálatos makaessége, zárkózottsága, sajáttságos szeszélyei itt csak mindinkább növekednek. Budapestre küldjük nevelőintézetbe, ott szigorubbán fognak vele bánni s remélem, lassacskán majd észére tér.

— Adja isten! sohajtá a mama.

Emma halálsapadt lett, mikor tudtára adták, hogy néhány nap mulva távo-

kutatták, — az öreg szakácsné bebizonyította, hogy tegnap óta nem is volt a kamrában, így hát nem tudhatni, ki vitte el a torta felét, ha csak — Emma nem. Ez már egészen világos volt s a mama komolyan kérdőre vonta a kis leányt, hogy mért követte el ezt a csunya tettet.

Emmácska szenvedélyesen tagadta és sirva fakadt boszúságában, hogy őt ily tettel tudják gyanusítani. De azért mégis csak azt hitte mindenki, hogy Emma volt a tettes, sem Ferire, sem Ilonára nem gyanakodott senki. Emma boszusan és sértődve vonult szobájába és sokáig duzzogva ült egy sarokban.

— Mért gyanusítanak mindig csak engemet? dörmögé magában. Mért nem gyanusítják Ilonát? Én mondtam, hogy nem tettem, — Ilonától nem is kérdezték! Mért? . . . mert engemet nem szeretnek, Ilona pedig kedvence mindenkinék . . . de mért kedvence? bizonyosan mert szebb mint én . . . ugy van, csak azért.

És Emmácska a tükör elé állva, vizsgálni kezdte, mennyivel szebb Ilona mint ő. Sokáig nézegette magát és végre is kisütötte, hogy Ilona azért szebb, mert haja igen szép göndör fürtökben omlik vállaira. — Az persze nem jutott eszébe az indulatos, makacs kis leánynak, hogy a jó szülők minden gyermeküket egyformán szeretik s keveset néznek arra, melyik szebb közöttük. Emma elhatározta, hogy ha Ilonát azért szereti mindenki jobban, mert szép göndör haja van, ő is iparkodni fog, hogy göndör haja legyen.

— Mondja csak, Lidi, lehet-e a haját mesterségesen göndörre tenni? kérdé a szobaleánytól.

— Hogy ne lehetne! Nagyon könnyű, — csak forró vassal kell fölsütögetni.

— Ez az egész? És nem égeti meg az ember a bőrét?

— Oh dehogy! felelt a szobaleány, ki távolról sem gondolt arra, mit akar a kis leány e kérdésekkel.

Vacsoránál megint szóba került az a szerencsétlen torta s az apa így szólt:

— Ha ki nem deríthetjük, ki volt a bűnös, végre is csak rajtad marad a gyanu, Emma; más nem követhette el.

Emma boszusan és daczosan nézett maga elé s nem szólt semmit.

— Ha mindenáron azt akarják hinni, hogy én tettem, hát csak higgyék! gondolá. — Már mondtam, hogy nem tettem, minek mondjam még többször!

És megmaradt makacs, hideg némaságában, mit aztán a többiek arra magyaráztak, hogy bűnösnek érzi magát.

Másnap korán hajnalban Emma már talpon volt. Még mindenki mélyen aludt a házban, de ő meg akarta kísérteni, hogy haját göndörre tegye. Még este elhozta titkon a csipke-fodorító vasat, mert ezt épen jónak gondolta a hajgöndörítésre; meggyújtotta a lámpát s ennek lángjánál megtüzesítette a vasat. Aztán hozzáfogott a haja göndörítéséhez, felgöngyölte szép hosszú haját a tüzes vasra és erősen összeszorította. A haj sustergett, perczegett s érezni lehetett a perzselés szagát. Ijedten el akarta dobni a vasat, de ez ugy be volt bonyolódva, odasülve a hajhoz, hogy semmikép sem bírt szabadulni tőle s még fejét is összesütötte. Kétségbeesetten ugrott föl és segítségül hívta Ilonát.

— Ilona! Kelj föl! Ilona, jöjj hamar!

Ilona ijedten ugrott ki az ágyból s hamarjában alig bírta megérteni, mi baj; végre, miután kidörzsölte az álmat a szemeiből, látta Emma veszedelmes helyzetét és sietett segítségére; nagy nehezen sikerült is kibontani az időközben már kissé meghült vasat Emma hajából, épen mikor a mama is belépett, hogy lássa, mit csinálnak a leányok már oly korán hajnalban. Nem csekély fáradságba került ismét rendbe hozni és simára fésülni Emmácska haját; és mikor ez végre megvolt, a szép hajnak fele összeégetve, kitépve a földön hevert!

Ez volt az eredménye Emmácska kísérletének, hogy magát széppé tegye. Senki sem bírta kitalálni, mért tette a kis leány ezt a furcsa kísérletet, s atyja, mikor hívét hallotta a dolognak, boszusan mondá:

— Már látom, hogy ez a leány tele van a legfurcsább szeszélyekkel. Gondolkoznom kell, hogy segítsünk a bajon.

Feri és Ilona pedig pompás alkalmat nyertek, hogy boszanthassák Emmácskát. Feri, midőn megtudta, mi történt, kaczagva mondá:

— Az már igaz, hogy Emma mindig kitalálja, milyen módon juthat legkönnyebben bajba! Oh te szerencsétlen furulyás!

— És még ha láttad volna, Feri, milyen furcsa volt az, mikor a tüzes vassal hajában ide-oda futkosott! szolt Ilona nevetve. Ugy füstölt a feje, mint valami meggyújtott szénaboglya. Mikor fölébredtem, alig tudtam hamarjában megérteni, mi történt velem.

— Ugyan ne fecesejj már annyit, Ilona! kiáltá Emma haragosan.

— Soha se haragudjál olyan nagyon! felelt a pajkos Ilona jókedvűen. Már megesett a szerencsétlenség, most már legokosabb, ha magad is nevensz rajta. Tudod mit? Legjobb lesz, ha lenyiratod a hajadat egészen kurtára, mint a fiuk viselik; így majd szebben megnő s addig is olyan furcsa lesz a fejed, hahaha!

— Hallgass, te csunya gonosz te-remtés, te! kiáltá Emma indulatosan. Jól tudom, hogy örülsz az én szerencsétlenségemen, örülsz, hogy csak neked van most már szép hajad! Gyönyörű testvér vagy, mondhatom. Menj, gyűlöllek! Igen, gyűlöllek mindnyájatokat!

És haragtól kipirulva sietett az ajtó felé, de ott épen szembe találta magát az apával, ki mindent hallott. A jó apa fájdalommal látta, mennyire ragadja a kis leányt indulatossága. Azt tudja mondani, hogy gyűlöli testvérét, gyűlöl mindenkit, tehát még szüleit is!

Az apa komolyan megpirongatá a gyermekeket, hogy ily czivakodásban élnek egymással, aztán be ment a mamához s itt hosszan tanakodtak. Végre így szolt az apa:

— Magam is azt hiszem, az lesz legjobb. Itthon nem boldogulunk Emmával, csodálatos makacssága, zárkózottsága, sajtáságos szeszélyei itt csak mindinkább növekednek. Budapestre küldjük nevelőintézetbe, ott szigorubban fognak vele bánni s remélem, lassacskán majd észére tér.

— Adja isten! sohajtá a mama.

Emma halálsapadt lett, mikor tudtára adták, hogy néhány nap mulva távoztára adták, hogy néhány nap mulva távoztára adták.

nia kell hazulról. Budapestre, nevelőintézetbe. Tudta, hogy ez félig büntetés, érezte, hogy szülei kegyét elvesztette, mert eddig az volt tervek, hogy a gyermekek otthon tanuljanak, a mama fölügyelete alatt. Nagyon szerencsétlennek érezte magát, mert igazán, őszintén szeretete szüleit s gyakran fölugrott, hogy mamájához menjen s gyöngéden hozzásimulva elmondjon mindent, ami szívét nyomja; de mindig győzött makacssága és a titok fölfedezésétől való rettegése. Sokszor egész éjjel alig aludt s vörösre sirta szeméit, halálán sohajtván:

— Ah! azóta nem voltam boldog, mióta... mióta az a... szörnyű dolog megtörtént! És ha fölfedezik... akkor mi fog velem történni!

De mihelyt valaki közeledett, azonnal iparko-

dott nyugodt, közönyös arcot mutatni. Szülei szinte csodálkoztak, hogy Emma olyan könnyű szívvél távozik hazulról s

ÁRATÁSKOR. (Lásd a 79. lapon.)

ez csak még inkább megerősítette őket azon hitben, hogy a kis leány egy makacs, szeszélyes teremtes, ki nem szeret senkit

s kinek igen szigorú nevelésre van szüksége, hogy váljék belőle valami. Így ragadta Emmácskát annak a rejtélyes titok-

nak hatása mindinkább kellemetlenebb helyzetbe. És mégsem volt ereje, nem volt szüleihez elég bizalma, hogy őszintén vallomással egyszerűen véget vessen szomorúságának. Megérkezett végre a nap, melyen el kellett utaznia az intézetbe. Nem sirt, hanem röviden elbucszott mindenkitől, mintha csak a szomszédba menne, aztán beült a mamához a kocsiba, mely a vasúthoz szállítá őket. Estére már Budapesten voltak.

Keserves, szomorú óra volt, mikor a mamától, ki mindjárt másnap reggel hazatért, elbucszott Emmácska. — Akármennyire iparkodott uralkodni magán, ekkor mégis

majdnem úgy érzé, hogy nem bírja elviselni az elszakadást kedves szüleitől; egy perczig arra is gondolt, hogy fölfedezi a mamának azt a titkot, melyet eddig oly makacsul rejtegetett s mely miatt nem tudott soha egy perczig sem vidám lenni és örömet szerezni magának és szüleinek; de mikor beszélni akart, — elakadt a szó nyelvén, néma maradt s a mama rövid bucsuzás után eltávozott. Emmácska pedig ott maradt az intézetben, idegenek között, szigorú fölügyelet alatt.

Szerencsére az intézet igazgatónője igen okos, derék nő volt s a mamától pontosan megtudván, miként viselte magát eddig Emmácska, tudta mindjárt azt is, miként bánjon a kis leánnyal. Midőn tehát Emma másnap reggel kisírt szemekkel, szomoruan megjelent a tanteremben, az igazgatónő félrehívta őt magához és így szólt:

— Ugy látom, édes leányom, sokat sirtál ez éjjel. Nem csodálom, eddig mindig otthon voltál, rosszul esik idegen helyen lenned; de remélem, nemsokára lefogod küzdeni szomorúságodat s aztán iparkodni fogsz, hogy örömet szerezj jó szüleidnek. Ezt kívánod magad is, ugy-e?

— Igen! felelé Emma halkán.

— No lám! Ennek pedig csak egy módja van. Ugy tudom, hogy kissé hátra maradtál minden tantárgyban. Mit gondolsz, nem volna-e nagy örömük szüleidnek, ha a tanév végén azt hallanák, hogy utálérted a többi leányokat, akik már régen itt vannak? Én azt hiszem, ezzel igen kellemesen lepnéd meg jó szüleidet. Természetesen ez egy kis erőfeszítésbe kerülne; nem tudom, meg akarod-e kísértetni?

— Meg! felelé Emma.

(Folytatása következik.)

A K I S C Z I C Z A.

(Képpel a czímlapon)

Kis Gizuska karos székben,
Fon a Dóra az ölében,
Hogy ne fonna,
Mikor olyan jól megy dolga,
Gizuskától kávé kap és
Czukrot ad az Olga.

Hanem hiszen szó sincs róla,
Jó egy cziezus ám a Dóra,
Virradattól
Egerészik késő estig,
Ezzel fizet valahányszor
Szobába eresztik.

A B A M B U S Z - N Á D.

(Képpel a 69. lapon)

VIZEK, mocsarak partján nálunk is nő nád, főleg a magyar alföldön s használják is mindenféle czélokra, de különösen szegényebb emberek házikóik befedésére. Valami erősebb, tartósabb tárgy készítésére azonban a mi nádunk nem alkalmas, mert igen gyöngye s még a közmondás is emlegeti, hogy »vékony, hajlik, mint a nád.«

Más országokban azonban, különösen Azsiának délkeleti részein terem egy egészen más fajta nád, mely sokkal különb legény a miénkénél: ez a bambusz-nád. Hogy a legnagyobb különbségen kezdjem, a bambusz nem csak egy-két ölnyi magasra nő, mint a mi nádunk, hanem nyolcz-tiz ölnyire is, úgy, hogy va-

lóságos nagy erdőket képez, még pedig igen szép erdőket, mert a törzse egyenes, nem ágazik el oldalt, csak a tetején terjednek szét vékonyabb ágai és levelei. Törzse belől üres, mint minden nádé, de oly vastag, mint egy jókora fáié, és nemcsak vastag, hanem rendkívül erős is, úgy, hogy használni lehet mindenféle építkezésekre is. Levelei, melyek fönt a magasban széles koronává terülnek szét, gyakran kétféle három láb hosszúak s nagy fűszálakhoz hasonlítanak, virágai pedig hasonlítanak a mi buzakalászunkhoz.

A bambusz a leghasznosabb növények közé tartozik. Azon országokban, ahol tenyészik, a roppant hőség ellen kellemes árnyékot nyújt lombos leveleivel, ha pedig kivágják, törzsét fa helyett használhatják. És ez a fa nemcsak nagyon kemény és erős, hanem igen könnyű is, azért tehát nemcsak rudakat, karókat, házoszlopokat készítenek belőle, hanem szép butorokat, ágyakat, székeket is: belsője üres levén, kész csöveket ad kutakhoz, ház-ereszekhez, ha pedig kettévágják, készen van a mosóteknő. A vékony, fiatal hajtásokból sétatálcákat készítenek, a leggyöngébb galyakból pedig kosarakat fonnak.

Chinában, Japánban s a többi kelet-ázsiai országokban mindenütt sűrűn terem e hasznos növény; nálunk Európában nem teremne meg, mert nagy meleget szeret.

FEHÉR DARVAK.

(Képpel a 80. lapon.)

NEM gólya, nem is gém ez a két hosszú lábú legény, ámbár rokonságban vannak egymással. Ezek itt darvak, még pedig a legszebb darvak, mert egészen tiszta fehérék, míg a mi közönséges darvaink piszkos szürke színűek. A fehér daru hazája Észak-Amerika, hol éppen olyan vándoréletet él, mint nálunk a gém és

gólya, tudniillik télen elmegy melegebb vidékre és csak tavaszkor tér vissza fészkébe. Mereven kinyújtott nyakkal, hosszú lábait egyenesen hátranyújtva nagy gyorsasággal röpködnek s hirtelen tudnak leereszkedni a földre a folyók, mocsarak szélére, hol aztán hosszú lábaikkal kedvükre gázolnak a vízben.

A fehér daru a mi szürke darunknál sokkal nagyobb, feltartott fejjel egy ölnyi magasra is fölér. A teljesen kifejlett madár hófehér, csak szárnyának szegélyei koromfeketék; feje vörös, lábai pedig szintén feketék. Farktollai egy láb-hosszuak, fehérék és bodrosak, mint a struczmadaré. Kicsiny korukban e darvak vörhenyes barnák, később szürkék, és végre, mire felnőnek, egészen megfehérednek.

A vadászok nagyon örülnek, ha fehér darut lőhetnek, mert a daru szép tolla igen kedvelt czikk: de nehéz ám hozzá közel férni, mert nagyon gyanakvó állat, rendkívül finom hallása és látása van s mindig kisebb-nagyobb csapatokban él együtt; mihelyt valamelyikük észreveszi a veszélyt, azonnal hangos rikoltásra fakad s e kiáltást félmérföldnyi messzeségben minden daru visszhangozza. Erre aztán mindnyájan fölrezennek és gyorsan szállnak föl, magasra, úgy, hogy szabad szemmel alig lehet őket látni, megdőlni persze még kevésbé.

Ha fiatal korában elfogják, megszelídül, tanulékony, engedelmes és békésen sétál az udvaron, sőt még hasznót is tesz, mert egeret, békát szorgalmasan elpusztít a ház környékéről. Ebben bámulatos türelme van; órákig álldogál az egérlyuk mellett, lesve prédájára s midőn aztán az egér előbújik, villámgyorsan bekapja hosszú, éles csőrével. A kigyóktól sem ijed meg s vad állapotban leginkább effélékkel táplálkozik, úgy hogy, ámbár néha a halakat is pusztítja, mégis inkább hasznos madárnak mondható.

A „KIS LAP“ pályaföldványa.

»KIS LAP« X-ik kötetének 25-ik számában kihirdetett pályázat határnapja július 20-án lejárt. Örömmel tapasztaltam, hogy kis olvasóim seregéből oly számosan jelentek meg a pályázaton, még pedig többen oly sikerült dolgozatokkal, hogy szinte nehezemre esett a választás közöttük. Lelkiismeretes bírálat után a pályázat sorsa a következő:

Az első jutalmat, egy érdekes képes könyvet **Somssich Jóska** nyerte ép oly szabatos, mint érdekes, sok ismeretről tanuskodó dolgozatával.

A második jutalmat, 100 db. levélpapírt és borítékot a nyertes nevének kezdőbetűivel, **Blaskovich Ilma** nyerte, levélalakban fogalmazott kellemes, szép izlésről tanuskodó elbeszéléssel.

A harmadik jutalmat, egy festékes dobozt, **Gerenday Béla** nyerte, kinek dolgozata önálló felfogást és szorgalmat mutat.

Ime, itt következnek a pályanyertes művek.

I.

Szénagyűjtés.

A mint kezembe vettem a »KIS LAP«-ot, melyben a széna gyűjtés volt ábrázolva, eszembe jutottak azon forró órák, melyeket néha-néha meleg júniusi

napokon a gyűjtők mellett töltöttem. Forró órák, melyek gyümölcsét hideg télen jó meleg tejecke mellett élvezzük; mert a tejet a tehén adja, ez pedig szénával táplálkozik. A tehén nyáron megélhetne a szabadban, mert van elegendő elesége; de már télen, midőn mindent hó borít, soká kellene kaparászni, míg egy szál füre találna, és így szénával etetjük. Különben nem csak a tehén táplálkozik szénával, hanem az igavonó marhák és a lovak is, sőt némely helyen a vadászok az özeket, szarvasokat is télen avval etetik.

A gazda, kinek kaszálni való rétje van, először kaszásokat fogad, kik bérért vagy a széna egy részéért dolgoznak. Hogyha a gazda a széna termés egy részével fizet, mondjuk, hogy a rét feles.

Midőn reggel minden munkás összegyűlt, megjelen a gazda, s elkezdődik a munka. Az egyik megkezdi a kaszálást, s utána megy a többi. Azon sort, melyet egy munkás egyszerre kaszájával leterít, rendnek nevezzük. Hogy a kaszálás nem könnyű, sőt, különösen annak, ki nincs hozzászokva, a nehezebb munkák közé tartozik, bizonyítja a népdal is:

»Vagyok olyan legény mint te,
Vágok olyan rendet mint te« . . .

A kaszák pengésébe behangzik a fűj pitypalattyolása és a forgató és a szárogató legények s lányok vig dala.

Midőn le van kaszáva az egész rét, szárogatják és forgatják a fűvet, míg egészen meg nem szárad; ekkor lesz a fűből széna. A megszáradt fűvet petrenczékbe hordják, vagy, mint a hegyes vidékeken, (a milyen Karinthia is, hol a nyár egy részét édes szüleimmel töltöm), 2—3-öl magas rudakra fölkötözik, úgy, hogy a széna a földet ne érintse. Ez azért van, hogy eső után annál könnyebben megszá-

radjon, mivel ott ritkaság, hogy a gazda eső nélkül hordhassa be szénáját.

Szénagyűjtéskor a gazda meleg, napos időt óhajt, mert ha a már petrenczékbe gyűjtött szénára hosszas eső jön, a boglyákat szét kell teregetni, hogy a széna megszáradjon, különben megpenészesednék.

Ha a széna már petrenczékbe van rakva, előállanak a négy ökrös szekerek, melyeken a szénát haza hordják. A behordozott szénát vagy a padlásra, vagy a csűrök alá viszik, vagy kazlakba rakják. A kazlak felül tető alakuak és szalmával fődvék, sőt még a gerendák sem hiányznak, mert azokat a szalmára keresztbe rakott ágak pótolják, nehogy a szél elhordja a szénát.

A szénagyűjtés végével némely helyen hangos énekszó mellett kísérik haza az utolsó szénás szekeret, sőt némelykor mezei virágokból font koszorúval is ékesítik azt.

Azon gazda, ki jó szénatermését idején és kedvező időjárás mellett hordta be, bátran nézhet a tél elé.

Somssich Jóska.

II.

Szénagyűjtés.

Kedves Forgó bácsi!

A falusi multságok között nagyon szeretem a réten való sétálást, nem csak azért, mert öröm a puha fűben járkalni s szaladgálni, hanem mivel szabad a láthatár, s oly szabadon s vígan érzem magam, mint a felettem lebegő éneklő pacsirta.

Junius első napjaiban nagy öröm várt reám, mert édes papám azt mondta, hogy a rétet lekaszálták, a fű megszáradt s holnap összegyűjtik, behordják. De nem ez okozta nagy örömemet, hanem mivel papám azt ígérte, hogy engem is kivisz a rétre, a szénagyűjtőkhöz.

Képzelteti Kedves Forgó bácsi, hogy az örömtől alig birtam aludni, és

alig vártam, hogy reggel legyen. Nem is kellett felköltöni. S a mint édes papám kis szobámba beszóllott, — jó korán lehetett, — engem már ébren talált; megmosdottam, magamra vettem ruhámat, reggelimet gyorsan megittam, s hamar kiállottam az ajtóba. Ott állt már a kocsi s várt reánk. Kijött papám, felültünk a kocsira és csakhamar kiértünk a rétre.

A sok leány sürgött-forgott, egyiknek gereblye, másiknak villa volt a kezében. Szép rendekben feküdt a széna. A gereblyés leányok összehuzogatták, a villások pedig nagyobb rakásokba rakták a szénát; mikor aztán nagyobb rakás volt összegyűjtve, oda jött a szekér, s munkás emberek feladogatták a szénát a szekérré, melyet szépen megraktak, s ha meg volt rakva, vitték be a tanyára. Így dolgoztak a leányok, közbe-közbe énekelve s gyűjtötték össze a szénát.

De volt ezenkívül a réten papámnak egy más munkása is, melynek kezek helyett vas fogai voltak, lábak helyett kerékei, s egy lónak kellett tovább húzni s mely éneklés helyett esörgött, de azért dolgozott annyit, mint hat leány. Az emberek »gyűjtő masinának« hívták. Ez huzogatott össze legtöbbet, s mondta papám, hogy az ilyen gyűjtő gép igen hasznos. Folyt a munka erősen. Egész nap kin maradtunk, s édes papámmal a jó hidegsültet friss kenyérral, melyet magával hozott, jóízűen elköltöttük; délután tovább folyt a munka, estvére haza jöttünk, s nekem nemcsak kedves emlékemben maradt e nap, hanem megismertette velem: miként gyűjtik a szénát!

Kedves Forgó bácsi! azt hiszem a »KIS LAP« 25-dik számában megjelent kép ilyen szénagyűjtést ábrázol.

Amott messzebb ama esörömpölő géppel huzogatják össze a szénát, melyet papámtól gyűjtő gépnek tanultam nevezni. Emitt pedig gereblyés leányok gyűjtenek, s a közben eső szekérré a lenlevő munká-

sok adogatják fel a szénát. A víz partjánál pedig a felügyelő gazda üldögél, kinek neje a mellette levő kosárban az ebédet hozta ki épen: kutyája pedig szomját szándékozik oltani a réti patakól, a rekkenő melegben!

Blaskovich Ilma.

III.

A rét és a szénagyűjtés.

Kis olvasótársaim, szíves beleegyezéssel a városok zajából kísétálunk a csendesmezőre, hogy ott megismerkedjünk azon munkával, melyet kedves Forgó bácsi képben ábrázolva bővebb leírásul kitűzött.

Utunk magas fákkal szegélyezett országúton vezet, jobbra szántóföld, hol most javában folyik az aratás, balra rét terül el; itt is sűrűg-forog a munkás nép, és munkájuk folyásáról mindjárt ráismerhetünk, hogy a kép innen van véve, azért letérünk a mellékutra, s megszemléljük a munka menetét.

Előbb azonban, ha kedves Forgó bácsi megengedi, leírjuk azon helyet, melyen vagyunk, — a rétet.

A rét épen olyan jó termőföld, mint a szántóföld vagy a kerti föld, csak hogy a rétet nem kell minden évben felszántani és bevetni, mint emezeket. A fű rajta magára hagyatva tenyészik s a gazdának tavasszal csak a száraz kórókat és vakandturásokat kell eltakarítani. — Némely rét igen vizenyős, ezekre a szorgalmas gazda árkokat húz, hogy a fölösleges víz elfolyhasson. Nagyon czélszerű, ha a rét mellett patak folydogál, ekkor a száraz rétre is huznak árkokat, hogy mikor szükség, belőle vizet vezethessen a gazda rétéjére és ezáltal megöntözhesse.

A patak partján bujább termesű a fű és ha nagyon vizes a föld, akkor a közönséges fű helyett az ugynevezett sás terem, mely takarmányul nem alkalmas. Sokszor nagyobb területek vannak ily sással földve.

Azon rét mellett is, melyet látunk, patak folyik, melynek partján játszanak a kis Jóska meg huga, Őrszike, kik jó étvágygal költik el a nekik adott kenyeret és hozzá valót. Hü kis kutyájuk mindig körülöttük van s leskelődik, hogy neki is jut-e már valami, majd meg neki megy a víznek és azt megugatja.

Mig Jóska és Őrszike itt pihennek, addig beljebb szülőik és a többi munkás ugyancsak szorgalmasan dolgoznak.

Ha a réten a fű megnőtt, lekaszálják. Egy részét zölden megeteti a gazda marháival, másrészt megszáritja és szénát csinál belőle.

Mikor a kaszálás ideje eljő, a kaszások kimennek a rétre, sorba állanak s a fűvet szép rendekbe levágják. A kaszálás annyira terhes munka, hogy csak férfiak végezhetik.

Mikor a nap a harmatot felszárította, megjelennek a réten a szénagyűjtő férfiak és nők. Ezek legelőbb is a vastag rendeket szétteregetik, hogy a fű hamarabb száradjon s mindaddig forgatják, míg egy szálig megszáradott.

Azután csomókba gyűjtik és az egész rétet szépen meggereblyézik; e munkát, mivel könnyű, nők végzik. Az összegyűjtött boglyákat a férfiak három ágú nagy favillákkal fölszedik és szekérré rakják. Főn a szekeren fiatal suhanczok nyujtanak segédkezet, és megrakodván, vigan füttyürészve és dalolva hajtanak haza. Az elsőt nyomban követi a második szekér és így tovább, míg a széna betakarítva nincs.

És most, minthogy a nap áldozó félben van és a munkások is nem sokára hazamennek, mi is visszatérünk, kedves olvasótársaim, és midőn kedves Forgó bácsitól elbúcsúzom, arra kérem, hogy netaláni hibáimért legyen szíves elnézéssel; ezen kísérletem után talán jobbak fognak következni.

Gerenday Béla.

Dicséretes szorgalomról tanuskodó és sikerült dolgozatokat beküldtek továbbá: Barok Mari, Polifka Ferencz, Rechnitzer Paulina, Hazay Józsa, Kobek Gizella, Basch Regina, Herzberg Stefi, Herzberg Jenő, Lehoczky Margit, Breitner Irma, Bodnár Erzsike, Schlesinger Henrik, Kemény Árpád, Okolicsányi Margit, Andaházy Gizella, Roszner Aladár, Eiszler Tivadár (írásodra nagyobb gondot fordít), Dáni Balázs, Szuhányi G. za, Horváth Vincze, Fogarasi Gábor, Friedman Gizela és Róza, Henk Hermin, Polátsék Sámuel, Fried Gábor, Zoltán Jolánka, Török Gizela, Ráth Erzsí, Majtányi Regina, Vajda Mártha, Lövinger Julesa, Katona Linda, Fúgi Mari, Altenburger testvérek, Szücs Gábor, Dálnoky Ilona, Molecz Károly, Nehrer Gyula, Pöll Berta, Tavaszy Antal és Mari, Sivó Mariska, Polyakovics Lajos és Antal, Azary Róza, Majláth Gusztáv, Polyák Lajos, ifj. Szász Károly, Tunega Zoltán, Ullrich Kornélia, Hederváry Lajos, Bodó János.

A kép egyszerű megfejtését beküldték: Bősz Honka, Richter Aladár, Nyiry Gyula, Brüll Lajos, Döbrentey Károly.

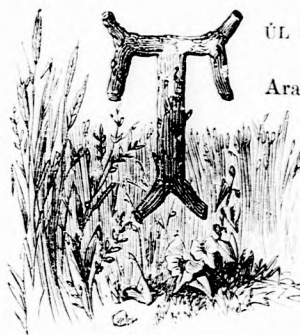
MACZKÓ KOMA.

(Képpel a 68. lapon.)

TIPETOPA, tipetopa,
 Jön a lompos maczkó koma;
 Jön a lompos maczkó koma;
 Mire fájhat ej a foga?
 Mert, hogy fáj, az látszik rajta
 Szaglálódik jobbra-balra.
 Szájaszélit föl-föl rántja,
 Valami az orrát bántja.
 Hát e fára miért mászott?
 Mézet raktak a darázsok,
 Édes mézet odujába,
 Attól ragyog ugy pofája;
 Szeme villog, nyelve esattan,
 Már ostromáz gondolatban.
 Hagyjuk szegényt nyalni-falni,
 Ugy is sokat kell koplalni
 Neki télben, mely havat hoz;
 Ritkan jut egy jó falathoz.

ARATÁSKOR.

(Képpel a 72—73. lapokon.)

Úl a Dunán, túl a
Tiszán

Aratnak,
Ugy lesz dolga
ősszel majd a
Garatnak.

Pöng a sarló az
aratók

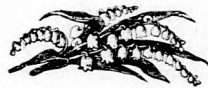
Kezében,
Dolgoznak a
marokszedők
Serényen.

Kévekötkök bezzeg most nem
Meséznek,
Kötik, hordját s nyakrafőre
Kepéznek.

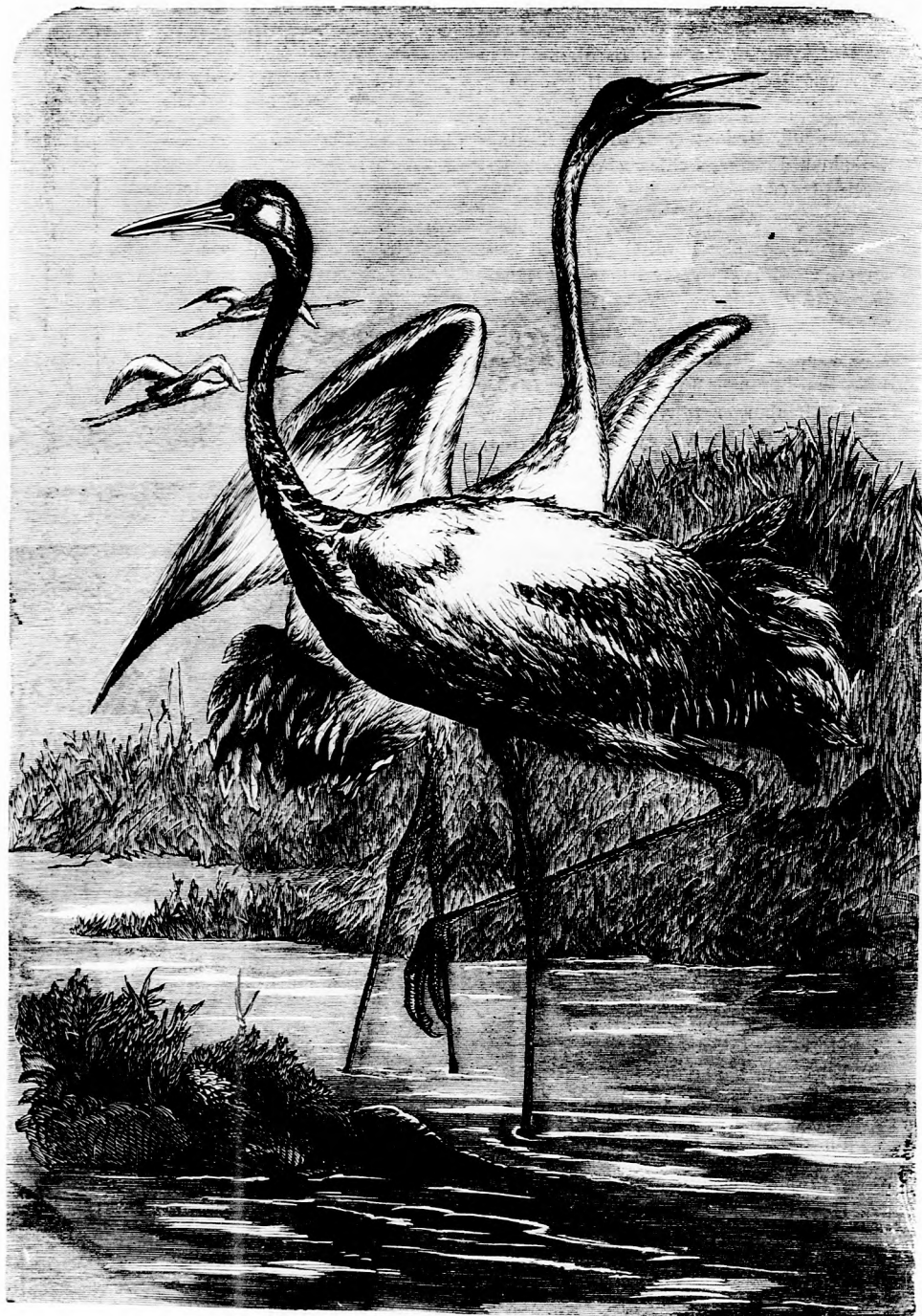
Jobbra-balra, merre ellát
Csak a szem,
Takarulnak nagy hat ökrös
Szekeren.

Nő az asztag, Takó gazda
Növeszti,
Két oldalán ereszesre
Ereszti;

S szombat estig betetézi
A Takó,
Jövő héten szólhat oszt' a
Hadaró.

A »KIS LAP« XI. köt. 1-ső számában közlött képrejtvény megfejtését utólag még beküldték: Sztelho Gerő, Richter Aladár, Meisels Albert és Endre, Eislitzer Gyula és Hermina, Kohn Hermán, Kármán Zoltán és Aladár, Kohn Ferencz, Kunstadt K., Czorda Maresa, Nehrer Gyula, Polyakovics Lajos és Antal.

FEHÉR DARVAK. (Lásd a 75. lapon.)

Felelős szerkesztő: *Forgó bácsi*. Kiadó-hivatal: Budapest, barátok tere, 7-ik sz., Athenaeum-épület.
Kiadja és nyomtatja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.